

Debrecen 1869
67-73. szám
a hírből

53, 54. szám
hírből

1869.

37. szám.

Szombat, augusztus 21.

Előfizetési árak:

Helyben	
Félévre	6 frt.
Három hónapra	5 „
Postán küldve:	
Félévre	7 frt.
3 hónapra	5 „, 50 kr.
Egyes szám	
10 kr.	

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz Vecseyház földszintjén a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
 Terjedelmes és többszöri hirdetés alkusz szerint
 Nyilttér: 15 kr. soronként.
 Bélyegdíj: minden belgatásért külön 30 kr.

Előfizethető helyben: **Telegdi K. Lajos** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Egyébütt a postahivatalok útján.

Debreczen, aug. 21.

Napoleon, a mexikói hadjáratlal csinált baklövését kivéve, minden kellemetlenségéből ügyesen ki tudta magát vágni.

Ezt látjuk legközelebbi tettével is, midőn a politikai és sajtóvétségekért elítélteknek és vizsgálat alatt levőknek amnestiát adott.

Az alkalom, mit felhasználott, ugyesen volt választva. Első Napoleon születésének 100-ik évforduló napja az, a melyen ismét minden pártot, kisebb nagyobb mértékben, kien-gesztelt.

A császár az amnestiaadásra személyes hajlamainál fogva mondja magát indítottnak; ez ismét ügyes diplomata fogás; mert bizony a mindinkább terjedő szabadság utáni vágy, mit a francia nemzet a legutóbbi időkben annyiszor kimutatott tettegességekben és a sajtó útján is, oly terjedelmet nyert az országban, hogy többször felhangzott az öröm-és rémkiáltás a nemzet soraiban: Napoleon trónja leomló félben van.

Finom érzéke van a francia császárnak, megérezte a bajt, nem is kicsinylette azt; gyógyszer keresett a betegségnek; s meg is találta azt a francia nemzet szívében, mely az amnestia hallatára, habár talán nem végképen is, engesztelődést érez a nemzeti zsarnokság iránt.

Ha igaz volna is, hogy a nagyszámu elítéltetés mesterségesen csak azért volt előre elkészítve, hogy az amnestia annál nagyobb becsben tüntethessék fel; ha ennek folytán az amnestiának valódi belbecse nem is volna oly nagy, mintha az, az uralkodó kebléből, minden mellétekintet nélkül, folyt volna ki: de annyi tagadhatlan, hogy ezen kegyelmi tény a francia kormányzatban új időszakot nyit meg; annyi igaz, hogy e kegyelmi tény mintegy igazolja a szabadság érzettől áthatott elítéltek eljárását és a nemzet a valódi parlamentarismushoz ez által egy nagy lépéssel közelebb jutott; tagadhatlan, hogy a kormány azon ügyessége, miszerint elismerte a mentőszor szükségességét, egyfelől saját életrealóságát, másfelől pedig a tekintélykormányzati rendszer gyengülését bizonyította be; s igazolta, hogy belátta veszélyességét a szakadatlanul tartó megtorló rendszabályoknak, melyek az első császárságot és a juliusi királyságot tönkre tették.

A mi ministereink közt is volt szó — amint hallik — augusztus 18-ika, a király születés napja alkalmából arról, hogy ő felsége elé amnestia iránt tegyenek előterjesztést; de az bizony elmaradt.

Czélyszerűbbnek találtatott a miniszterek részéről, ebben a demokratikus kormányzati időszakban: rendjelek osztogatása iránt tenni meg az intézkedéseket; talán csak azért, hogy valamikép Napoleon kormányát ne láttassanak utánozni. Szép az az önállóság; hanem más dolgokban.

Ujdonságok.

— **Beküldött.** A „Debreczen“ aug. 18-ik napján szétküldött 35-ik számának ujdonsági rovatában, a király ő felsége születésnapja megünneplését tárgyozó tudósítását következő megjegyzéssel rekesztette be: „A tisztviselők közül csak néhányan viseltek diszruhát“. Ha ezen megjegyzésnek — mint a lap demokrata szelleméből következtetnem kell — nem volt egyéb czélja, mint jelezni azon körülményt, hogy polgári ünnepek sallangok nélkül, egyszerűségben is meglehetősen illni: akkor ellene legtelegb is csak annyiban tehetek kifogást, amennyiben a közlés szerkezete nem volt eléggé világos. De ha gáncs akart lenni a tisztviselők eljárása ellen: ez esetben bátor vagyok megjegyezni, hogy Magyarország minden polgára, s különösen egy királyi városi tisztviselő a legünnepelesebb díszmenet alkalmával is eleget tett egy a hivatalos mint a társadalmi illem követelményének, ha oly öltönyben jelent meg, mely a társadalmi életben elfogadott gyakorlat szerint az illem szabályainak bármely helyzetben megfelel. A kard, mente és forgós kalpag, az állam arisztokratikus szervezetének megszűntével, a polgári ünnepeket ténylező díszöltönyt többé nem nélkülözhetlen kiegészítő részei. Ha az amerikai nemegyesült államok parlamenti tagjai, s külhatalmaknál meghitelesített követői, sőt, hogy többet mondjak, magok a bécsi reichsrath tagjai is megjelenhetnek mindenféle ünnepeken egyszerű francia szabásu fekete öltönyben; akkor, ugyhiszem, a Debreczen városi tisztviselők sem követnek el velebotrányt, ha ünnepek alkalmával nemzeti szabásu fekete öltönyt viselnek kard és mente nélkül. Ugyis látjuk, hogy az addig fogunk megütközni, míg az ókori reminiscenciákból teljesen ki nem bontakozunk.*)

□ **Egy kis curiosum.** A városi jegyzői hivatalnál közelebbi napokban jelentkezett két Nagy-Váradra áttelepülni kívánó kofa, utlevélért. Az illető jegyző által felvilágosítottván, hogy az igazoló jegyek osztogatása a kapitányi hivatal teendői közé tartozik: az egyik no némi szemérmes vonatkozással azt válaszolta, hogy azt igen jól tudják, de ők tulajdonképen nem utlevelet, hanem valami olyast ohajtanának, amelyen a kétfejű sas is rajta legyen, mert hát azért, hogy azzal az ember csak jobban boldogulhat. Ugylátszik, hogy ezen folyamodók a mindent megnyertünkféle biztosítás daczára sem tapasztaltak alkotmányos életünkben valami nagy változást, s azt hiszik, hogy egy magyar okmány

*) Közöltük e cikket egészen úgy, mint fogalmazva volt. Csak azon megjegyzést tesszük rá, mikép a fent neheztelt észrevételben semmi szándékos vonatkozás nem történt a tisztviselők ellenében; csupán a tényállás volt előadva, mit a beküldő is valóban ismer.

érvényének emelésére még most is elkél a két fejű sas tekintélye.

— **Ugy értesültünk,** hogy a színügyegyleti választmányban folyó hó 28-án fog az intendáns-választás megtörténni.

Megvalljuk, hogy elkésettnek tartanók e választási határidőt, ha arra kellene gondolnunk, hogy új intendáns fog választatni; azonban, meg vagyunk győződve, hogy a választmány minden körülményt megfontolva, s az eddigi sikert és a nagy közönség vélekedését s kívánatát is tekintetbe véve, a lemondott intendánst Kiss Sándort újra meg fogja választani; s hisszük, hogy ő sem vonogatandja magát e, bár sok kellemetlenséggel járó, diszes állásnak továbbra is betöltésétől.

Előre is megígérjük, hogy a színügyegyletet nemes törekvésben, mely a színügy előmozdítására irányul, mi is crónkhöz képest annyivalinkább támogatni fogjuk, mert az eddig kivivott sikerben, ezutáni eljárása iránt is biztosítékot látunk lefektetve.

— **Vizszükség.** Kutainkban annyira megfogyott a víz, hogy sok helyen már a háziállatoknak sem tudnak eleget adni; tán ez egyik oka az aprómarha döglésének is. A legközelebbi eső kissé érezhető nyomot hagyott ugyan a nagyobb kutakban, hanem ez nagyon pillanatnyi kisegítésül szolgál. A jó ivóvizben is nagy a szükség. A város ugyan a péterfián kívül ismét csináltatott egy jukat; de az a baj, hogy nem veszik komolyabban e dolgot. A víz oly szükséges, mint a levegő; azért is rendkívüli crelylyel és költséggel is és pedig sietőleg kellene e tárgyban segíteni. Minden utcán még egy kutat kellene készíttetni; a szükség sürgetős; az egészségi állapot veszélyben forog. És tisztí orvosaink még se tettek indítványt e tárgyban a tanácsnál? — Sem a földhiány s az e miatti tisztasághiány nem ingatja meg őket?! Pedig a nagy halandóság oka egyrészen a vízhiányban fekszik.

— **Az István gőzmalom társulat** a tisztí lakok megnagyobbítását elhatározta, s a helybehagyott terv még ez idén alkalmasint végrehajtatik. Szükséges is volt már a társulat telkén lakó tisztviselőkön e tekintetben segíteni.

— **A gőzmalom telkén,** az érezhető vízhiány miatt, ismét egy kut készítése határoztatott el.

— **Szép haszonnal működött** a múlt fél évben a debreczeni gőzmalom, s bár a julius hó forgalma csekély volt, az augusztusi üzlet élénküléséből ítélve és a körülményeket tekintve, a folyó félévben is jó eredményre van kilátás.

— **A gőzmalom társulat** jelenlegi igazgatója, Szepessy Gusztáv régen lemondván, 1870-ik évi januártól fogva, Nagy Elek elválasztott igazgató viendi a társulat ügyeit, ki bőszőrményi születés, s most Bécs-

ben van egy nagy szeszgyári üzletben, mint művezető.

— A t u z i f a h i á n y mind inkább érezhetővé lesz városunkban, pedig 45,000 hold erdőnk van; a miből ugyan több mint fele tisztás. Az erdőviszonyok és kaszállók rendezése tehát annál fogva is kívánatos volna, hogy az erdőkezelés jobb legyen, a tisztások beültetessenek, s a város fábólí jövedelme növekedjék. Egy öl fa ára, ha kapható is, szállítással 14—15 frt, a mi nálunk, az ezelőtt csak néhány évvel volt árákhoz képest, igen nagy. E miatt a cukorgyár és a gőzmalom is leginkább kőszénrel tüzel, a mi kevesebbe jön csak az a baj, hogy a kőszén szállítás, kivált hazai kőszénbányáink nagy részének kezdetleges állapotában, nem biztos; a mi miatt aztán külföldi cizgekhez kell fordulni; s így a pénzt a külföld nyeli el.

— E g y s z e g é n y sorsban levő nő, Szurok Andrásné a tavasszal azon fogadást tette, hogy ha kis darab földeskején meglehetősen termése leend, abból 1 véka búzát a szegények számára ad. Bár a termés közepszerű volt, e derék asszony a véka búzából 30 db. kalácsot sütött, azt a kapitányi hivatalra bevitte kiosztás végett, s az f. hó 18-án a kórházban levő betegek és szegények közt ki is osztatott.

— V á r a d y István kalap és paplan raktára, a volt Kenessey féle ház alól a Veseey féle házba a Fuhrmann féle helyiségbe tétetett át. Az új raktár igen díszesen van berendezve, s szivaráruházzal és esernyő raktárral leend összekötve. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

MUTATVÁNY.

„Adalék Debreczen város történetéhez“ czimű dolgozathól.

(Folytatás.)

VI.

Csakhamar a szathmári békekötés után jelek tüntek fel a láthatáron, oda mutatók mintha a magyar haza sorsát intéző akkori hatalom, e vidéken a ref. vallásnak keskenyebb korlátok közé szorítását tűzte volna feladatául. Ezen állításom igazolásul nem hozom fel én itt azt, hogy a Szathmáron és Nagyváradon — XVII. század folyásában virágzott — de a harszvi válságok miatt a XVII. század végén elpusztult ref. főiskolák újból helyreállítására segédkezett, vagy csak valami távolról való gyámolítást is nyújtani az akkori hatalomnak még csak eszé ágába se jutott.

Ah! mindezt az akkori hatalom nemcsak nem tette, de sőt a szivtelen idők, és talán szivtelen emberek is, gondoskodtak arról is, hogy még azon okmányok is, melyek ama főtanodák vagyonozására (dotatio) vonatkoztak: örökidőkre tünjenek el. Szorgos gond lett arra is fordítva, hogy már a jövő nemzedék még csak azon helyeket se ismerhesse fel, ne mutathassa meg a maradványokat, hol a protestantizmusnak ama szellemi terményes kertjei diszelegtek.

Mert ugyan ki mondhatná meg mai időben például, hogy hol volt hát tulajdonképen Nagyváradon azon Péntekhely nevű utca? melyen a felmaradt hiteles adatok egybehangzó tanítása szerint, a hely. hitv. ref. egyházunk díszes temploma négy predikatori lakkal és a ref. főtanoda, több tanúval és több százra menő deákkal fenállott volt. Mely ez utóbbi helyen említett főtanodai deák-ifjuságnak színe virága — melleleg legyen itten megérintve — bár az 1661. évben a nagyváradi várnak az ostromba Török által lett megostromlásakor, a várnak hősies védelme közben elhullott volt; de mégis daczára annak, hogy a várnak a Török által lett bevétele után, az életben maradt deák-ifjuságnak egy jó része a házában, a szélrózsa minden irányában elszéledett. Mártonfalvi György professor vezérlete alatt, több mint 100 tanuló deák-ifju vándorolt át a debreczeni scholába, mely is azontul folytonosan collegium nével nevezetett.

Mindezeket ismétlem — én nem említem. — Valamint azt is csak hárszékösan hozom fel, hogy a tisztántul hely. hitv. egyházkerület, mely a kor szükségéhez és hitvallásunk elveihez képest a XVIII. század folyásában szervezkedett — kétségkívül azon szándékból is, hogy a nehéz idők bekövetkezése által netalán a debrecze-

ni főtanodát is fenyegethető vést elhárithassa — a debreczeni hely. h. főiskolát védő szárnyai alá vette, és a debreczeni h. h. egyházzal kezeltfogva, segíti folytonosan e tudományos intézetet, sok küzdelmei közben előhaladhatni.

Azt is csak röviden érintem meg, hogy a kurucz háboru folytán népességi tekintetben megrikult szathmármegyei több prot. helység egészen róm. cath. svábokkal lettek benépesítve. — Szabolcs- s Hevesmegyében fekvő (Polgár, Egyek, Tisza-Órs stb.) helységekből pedig az addig ottan békésen lakozott, országos megyei és községi adójukat fizető, földesuri tartozásukat híven teljesítő lakosok csak azért, mivel magokat reformátusoknak vallották, erőszakosan kizaklattának, szélnek eresztettek, s helyökbe mátramelléki r. cath. palócok telepítettek. Mintha az akkori hatalom tanúságos leczkét kívánt volna adni, hogy minden hazai mozgalom elmultával, a nyugtalanokdás lecsillapítása díjában, a költséget az ártatlanul bűnhődő protestánsoknak kellették — busásan felrótt számlán — megfizetniök.

Mindezeket itt — mert Debreczen várost közelebről és közvetlenül nem érdeklették — én csak hárszékösan érintem meg.

De igen is meg kell említenem azt, hogy a debreczi ref. collegiumtól az erdélyi fejedelmek által — annak örök időkre adománylevelek által — biztosított 5000 db. kőso az erdélyországi sóaknákból, s hegyközségek szőlődézma évenkénti élvezeti joga megtagadtatott. Az 1731. évben kijött Carolina Resolutio által pedig azon szin alatt, mintha a prot. egyház consistoriumok észszerűen rendezve nem volnának, az eddig ott folyt prot. házassági váló perek feletti bíraskodás elvétetvén, az a r. cath. szentszékekre bízott; és azoknál is maradt az mindaddig, valámig II. József császár türelmi rendelete s az 1791. 26. t. cz. parancsola folytán, a mindkét hitvallásu ev. házassági ügyeik — oda, hova a felvilágosodott kor kívánata szerint tartoznak — a világi törvényszékekhez tétettek által.

De tovább megyek.

Sz. kir. Debreczen városában a XVIII. század folyásában a városi ügyek szabályozására nézve, kir. biztoság lett rendszeresítve. A koronkint kiküldetett kir. biztosoknak volt gondjuk arra, hogy a városnak a ref. főtanoda irányában eddig gyakoroltatni szokott kegyuri jótékonyága minél szerényebb körbe vonassék össze. A ref. collegium pedig gr. Károlyi Antalnak, mint kerületi iskolai főfelügyelőnek felvigyázása alá adatott. — Sőt 1778. év. márcz. 30-án az akkori kir. biztos alatt megtartatott városi tisztujtás végződésével, a városi megválasztott összes előjáróságnak — belső és külső tanácsnak — minden valláskülönbség nélkül, a hivatali esküt a piarista atyák templomában az oltár előtt kellett letenniök. Nem ügyelve s nem gondolva az akkori hatalom arra, hogy ezen legszelidebb nével tapintatlannak mondható eljárása által, a vallás dolgában az egyházi szertartási köelségre szerfelett sokat tartó h. h. köznepet, mely igen meg fogja botránkoztatni. „Lón is ez a dolog, ekként írja le szemtanui, barbély Csokonai József a külső és belső előjáróságnak s az egész népnek kiesinytől fogva nagygy, nagy és hallatos keserves zokogásával, és sürü könyhullatásával. látva Debreczennek részünkről való régi szép szabadságának és ekklesiánknak utolsó romlását és végső pusztulásra való jutását.“

Hála! örök hála legyen a gondviselésnek! hogy azon vas idők a felvilágosodott szellemű II. József császár ideje, s az 1791. 26. t. cz. létrejövetele után elmultak, s most már oly dolgokká lettek a fent érintett események, melyeknek megtörténhetése mai korban már csaknem a lehetetlenség sorába számíthatik.

Nagyon természetes volt, hogy a debreczeni ref. polgár, sejdítve vallásának üldözöbe vételét, ezen izetlen eljárás folytán, ősi hitéhez még nagyobb szívóssággal és elszántsággal ragaszkodott. Nagy szerencse, hogy a fentebbiek észlelése miatt elszomorodott debreczeni ref. ember amiatt, soha de soha nem mutatta idegenkedését, az eseményekért különben is épen nem okolható ártatlan r. cath. testvér polgártársunk irányába. — Sokat, igen sokat tehetett erre nézve azon kedvező körülmény is, hogy mind a két felekezet folytonosan mindig oly lelkipásztorokkal volt megáldva, kik a kölesönös testvéri szeretetben magok menvén hivaik előtt jó példával elő, a még netalán keletkezni akaró keserűséget is, csirájában elfojtani serénykedtek. — Így, s csak így történhetett az, hogy a két felekezet e városban a legszebb egyetértésben és békkességben létezik. Engedje is a jó-ságos ég, hogy legyen ezental is mindig közöttük mindig állandó béke, kölesönös felebaráti szeretet és szivélyes egyetértés, hogy lehessen boldog e város s vele együtt a magyar haza, és áldatassék a koronás király! (Folyt. köv.) Sz.

Fővárosi értesítő.

* A közoktatási miniszterium ujonnan pályázatot nyit népiskolai könyvekre, melyek 1870-ik év martius hó 1-ső, továbbá 1871-ik évi junius hó 1-ső, és 1872-ik év junius 1-ső napjára beküldendők. A megbírált, közhasználatra valóknak ítélt és kinyomatott vezér- és kézikönyvek 25—30 ezer betűt magában foglaló minden egy-egy ivéért 15 azaz: tizenöt cs. kir. arany jutalomdíj adatik; ezenfelül a könyv második és minden új kiadásánál, szerző a munkájából bejövő tisztajövedelemnek 20% azaz: husz százalékát huzza. Az elfogadott munka az állam tulajdonává lesz stb.

Egyébíránt az itt felhozott pályázati hírdetést csak kivonatoltuk a hivatalos közlönyből miután lapunk szük tere nem engedi, hogy a részletekre is kiterjeszkedjünk. Azonban mégis ha e néhány sor érdekelne valakit, felhívjuk figyelmét a „B. K.“ aug. 12-én megjelent számára, melyből bővebb értesülés nyerhető.

* A munkások építő egyesület alapszabályai megerősítve leküldettek. Az alakító közgyűlés valószínűleg már vasárnap megtörténik.

* Ujházi Ede vendégszerepléseit a nemzeti szinpadon dicsőrevel emeli ki a fővárosi sajtó általában. A többek közt a „Hon“ szini referense így ír: „Két év óta egy vidéki színész sem találkozott ily osztatlan tetszéssel s ha a közvélemény irányadó lenne színházunknál: akkor bizonyára szerződötték.“ Örömmel közöljük a derék ifju színész e szép diadalát, mert hiszen ő közelebről is érdekel minket, miután városunk szülőtte.

* A királyi disz- és díjlövészü nepély 18-án reggel vette kezdetét Több vidéki lövészegylet testületileg képviselve volt; így a budai, pozsonyi, nagyváradi, aradi, eperjesi, sőt még a bécsi is. — A lövészetnek esti 7^{1/2} órakor lett vége. Történt 3660 lövés 2940 körrel; ezek közt 7 szeg, 35 négyes, 255 hármas volt.

* Honvédértekezlet tartatott aug. 19-én a megyeház teremében Ivánka Imre elnökllete alatt. Tizenkilenc honvédegylet volt képviselve mintegy 100 tag által Határozatba ment, miszerint a mostani honvédegyletek megmaradnak és nem oszlanak fel, míg a honvédség részére az erkölcsi elismerés törvényhozásilag meg nem szavaztatik. Az egyletek egyébiránt nem fognak avatkozni politikába, a kormány utjába sem akarnak akadályokat gördíteni s egyedül a fentebb érintett cél sürgetése és elérése végett kívánnak megmaradni.

Pest, aug. 20-án.

? Városunk néhány nap óta kivetközött jelleméből; poros utcái, rendőrelles kövezete és fojtó levegője nem változott ugyan, de népe, emberei mások. Szent-István napja meghozta vidéki atyánkhait és leányait, kiket viruló arczszinükön ismerünk meg sápadt városi lakosságunk között. Szívünknek oly jól esik e falusi látvány, hogy egy percig annál könnyebben tehetjük, miután idevált bécsi magas vendégeink nem jöttek el, a magas politika tehát tőlünk távol időz. . . .

— Nini Beust! kiált mögöttem egy pozsgás arczu, szőke hajú fiatal angyal s piczi ujjával egy viaszmiure mutat, mely a väci utca egyik kirakatában Andrassy képét mutatja. Mosolygomon kellett az ártatlan szavaim; anyja pedig — egy tiszteletré méltó baranyai asszony meglátva, felém fordult s mondá: ne esodálkozzék leányom tudatlanságán; mi vidékiek nem vagyunk oly szerencsések, hogy nagyjainkat arczról arczra láthatóuk. — Ha tudná a jámbor, hogy az reánk nézve minő szerencse s hogy mily áron vásároltuk meg, bizonyára máskép gondolkodnák róluk!

Vendégeink között számos vidéki lövészegyleti küldött rándul fel hozzánk az idei lövész ünnepélyhez, mely tegnapelőtt, ő Felsége születésnapján vette kezdetét. Tegnap este, helyesebben ma éjjel volt a díszes estebéd, melyet lövészeink rendeztek vendégeik tisztelőtéré.

Pesti röppentyűk.

(Aug. 18-án).

„Az első rész enyim, mert oroszlag vagyok! . . . A többihez pedig majd meglátom ki mer nyulni! . . . Ezután jó még pecséthely gyanánt egy: „Himmel sackernent krucifix noch einmahl und nach einander!“ S aláírásul: egy stentori hangon fölemelkedő: „Csitt!“ . . .

No erre aztán volt is olyan esend a delegatióban, hogy még a szunyog dalában is észrelehetett volna a gixert venni.

. . . Épséggel szent Rókus nevenapja volt: Augusztusnak 16-án az a nagy nap, melyen Kuhn generalis ur egész táborakával bevonult a delegátusok gyűlésébe. A mérnöki, tűzeri, ellátási, egészségügyi szakmákra nem hiányzott e kíséret-

Debrecen 1869

67-73. szám

a hírből

53, 54. szám

hírből

ből a használható ember, ki a láicus delegatus uraknak kézzelfoghatólag megmagyarázza, hogy a hadügyi budget rájuk nézve szanszkrit nyelven van írva, s majd kimutatja, hogy abból ugyan egy árva kis számot sem lehet kitorolni, mert hát már is nagyon sokat engedett a hadügyminiszter ur, mivel pedig nem minden ember fia szokott komázgatni.

A delegátusok összenéztek, hogy ily érvelés mellett közösgyes bünt követhetnek el, ha a kegyesen leereszkedő ügyér urnak megszegnek a kedvét s csak azt az egyet kunyorálták ki, hogy az otthon levőknek ok egy kis mézes madzagot vonhassanak a szájukon at, tehát valami kicsit engedjen le le abból a néhány rongyos millióból. . . .

Ob's d her gehst? . . . No de mégis, fiat piscis! . . . Egy pár ezer forintot csak kiszoríthatunk belőle, ha megszuköljük is! . . . Ily rendkívüli kegyességre aztán volt is „Hoch! meg „Hoch!“

Kuhn generalis urnak aztán nem volt egyéb teendője mint táhorkarával együtt a markába nevetni.

A delegációnak azonban van egy jó oldala mégis! . . .

Akadnak emberek, kik egy kis statistikai adatot nyújtanak a szuronyok történetéhez!

Figüli delegátusnak az figura historia schogy sem fért a fejéhez, hogy esik az, hogy, „míg 156,000 puskacsőhez csak 2300 dbot kell beszerezni, addig a 148,000 szuronyhoz 40,000-nek beszerzése kívánatik meg.“ Sejtí ugyan, hogy itt nem a rendes elhasználás, hanem a gyakori összekocczanások következtében hasznavehetlen szuronyokat kell pótolni, melyeket a katonák a polgárokkal való verekedéskor eltörnek. De itt meg azt találja különösnek, hogy az adófizetőknek kell még azt is megtéríteni, mit önvédelmük közben a garázda katonák hátán törnek el! . . . Bizony furcsa is az! Lám a külföldi nagyhatalmak jobban értenek a nemzetgazdasághoz, mert katonáknak holmi kakasviadalokhoz és korcsmai verekedésekhez nem nyújtanak fegyvert a kezükbe, s így fegyverromlás csak csatában történhetik. De azért hogy a békés polgárokon nem gyakorolják is hősies vitészségüket, azért csakugy megmutatják ki a legény Solferinónál? . . . No meg Szadovánál hol! . . .

— Kedden majdnem „szent heverd el“ napjuk volt a delegátusoknak! — szölt Dünnyögi.

— Miért? — kérí Dörmögi.

Mert Kuhn generalis ur távol volt s nála nélkül nem lehet a hadi budget többi részéhez sem szólani!

— Uhm! Hát miért marad el, mikor melegen ütheti a vasat a jámbor delegátusok közt?

— Mert a határörvidéki kérdés nagyon csiklandós kérdés, s az afeletti értekezletből nem akart kimaradni a hadügyér ur, mivelhogy ez még jobban érdekli! Így aztán a delegatus urak, hogy mégis eselekedjenek valamit, a tengerészeti költséget vették tárgyalás alá. Becke közöspénzügyminiszter meg is ragadta a tárgyalás fonálát s „közös nyugdíj“ akra vonatkozó újabb előterjesztést tesz, melyben, azokra póthitelt kér. — A delegáció a kérdést a költségvetési bizottmányhoz utasította.

— Csak azt nem szeretem én, — csóválta fejét Dörmögi, — hogy pénzt mindig csak kérnek. De soha sem adnak!

Szent Rókus! . . . segélj! . . .

Ugy suttymban szó volt arról is a delegátusok közt, hogy nem jó volna-e a közösgyekre vonatkozó ama XII. törvényezikket alkalmazni s a közös miniszteriumot perbe fogatni a megállapított költségvetés megszegéséért?

Hanem persze ezzel is ugy vannak a delegatus urak, mint a hét sváb a nyullal! . . . A támadást senki sem akarja a kompánia szakállára megkezdeni! . . . Hátha az oroszlan megharagszik s a cserepárok közé ütnek a kompániának, mondván: „Oszolj község! . . . Mindjárt vége lenne a — dupla léhnungnak! . . .

Niel tábornok a solferinói hős kimult.

Sokan hullatnak részvétkönyvet a solferinói herczeg elhaltán, de közben-közben a krokodilkönyvek is megsordulnak — ott ahol!

Külföld.

— L'Imparcial szerint Spanyolországban San Matteoban carlista mozgalom ütött ki, a vasutak és távírdák szétromboltattak. A „Temps“ írja, hogy Cadixban a nép, néhány republicanus követ megérkeztevel, nagy lelkesedés közt kiabálta: „éljen a köztársaság, halál a monarchiára.“

— Napoleon, aug. 14-ről amnestiát adott a politikai sajtó vétségeit elkövetetteknek, I-ső Napoleon 100-ik születés napja emlékére; a decretumban Napoleon személyes érzelmei kifolyása képen állítja elő az amnestiát; azonban több külföldi lap a politikai kényszerítés követelményének állítja azt.

— A jegyzék váltás, mely a legutolsó vörös könyv közzététele által idéztetett elő Ausztria és Poroszország közt, most már egészen a magasabb diplomatiiai czivódás stádiumába lépett. Uglálszik hogy mind a gróf Bismarck által sugalmazott berlini cabinet, mind a gróf Beust által vezetett államcancellária az okmányok közzétételevel egy és ugyanazon irányt követnek. Gróf Bismarck, mint már említettük a porosz képviselő testület előtt kinyilatkoztatta, hogy a diplomatiiai okmányok közzététele, mindig azon illető állammal való feszültebb viszony jelzésének kell tekinteni, a melyhez az okmány intézve van. Beust is nyilvánította, hogy az ilyes okmányok közzététele a közvéleményre olajt hatást gyakorolni. A legújabb nyilvánosságra került okmányok a a Thile-féle aug. 4 iki sürgöny, s erre gr. Beustnak f. hó 15-ről adott válasza. Mind a két okmány azon kérdés körül forog, hogy Ausztriának barátságos közeledése a porosz kormány által vissza utasított-e, és hogy Poroszországnak a dél-német államokkai védel és dac szövetsége túl megy-e a prágai béke által kiszabott határon. Az egész ügy nem egyéb a német kérdés ügyénél, mely akár mint huzódik, halasztódik is akár az egyik, akár a másik részről, előbb utóbb szükség kép kell hogy megoldassék s e tekintetben sorsát sem Ausztria sem Poroszország el nem kerülheti. Ezuttal, miután az események még nem jutottak el a kérdés komoly megfjétes pontjához, az egymással szemben álló két német hatalmaság, miután azt, hogy köztök a jelen viszonyok közt öszinte békés barátság nem létezhetik, mind a két állam kormánya érezi, diplomatiiai csatározást folytat egymással.

— Niel tábornok khalotti ünnepélye f. hó 17-én a rokkantak templomában tartott meg. A hivatalos lap az elhunytól egy emlékiratot közöl, mely a tábornagy életrajzán kívül, annak fő tehermentényéről a hadsereg ujraszervezéséről, szö. Általa jött létre azon hatalmas francia haderő, mely 750,000 fő sorkatonaságból és 600,000 fő mozgó nemzetőrségből áll; a katonai rendeleteket is egészen átalakította, az életfeltételeket ugy a katonák mint a tisztekre nézve lényegesen javívitotta; az altisztekről gondoskodott, hogy a szolgálatból kilépve polgári alkalmazást nyerjenek. A temetési költségeket császári decretum szerint az állam viselte.

— Cubában, ha az onnan érkező sürgönyöket a legnagyobb óvatossággal fogadjuk is, igen czifrán állanak a dolgok. A felkelők mindig több több elonyt vivnak ki. A spanyol hatóságok által kihirdetett és gyakorlat staturális eljárásoknak az által vették elejét, hogy több spanyolt fogolylyá tevén azokat kezesekül tartják, s azok verboszutt állani fenyegetőznek. New-Yorkban a felkelés iránti rokonszenv nem hogy apadt volna, sőt növekedett.

— Londoni f. hó 19-ről kelt tudósítások szerint oda az osztrák kereskedelmi minister Plener és Leuchtenberg herczeg megérkeztek. Deczemberre a svéd király látogatását várják.

Külföld.

— Uj Ubrik eset. Oroszország olonczí kerületében egy paraszt 8. év óta tartja fogva, leányát, sötét kamarában, megkötözve ugy, hogy a szegény leány csak ülni és fekdüni, de felállani nem tudott. Most, midőn felfedezték e nem emberi tettet, azt felelte az apa, hogy leánya boszorkány, s ha fogva nem tartja, roppant károkat tesz. A szegény leány egészen kikelt emberi alakjából, s iszonyatosan néz ki.

— Borzasztó kegyetlenség. Egy Békány nevű paraszt Erdélyben testvérének egy 8. éves fiu, s 10 éves leány gyermekét a Marosba vetette, kik is ott veszték; eább a kis leányt lökte be, mire a kisfiu ordítva futott el, de a kegyetlen vadember addig üzte, míg el nem érte, s belökte azt is. Midőn elfogatott, nevetve mondá, hogy ányáival öszse veszett, s boszúból követte el a büntényt.

— Ubrik Borbála történetéhez. A bécsi orvosi heti lap Krakkóból érdekes orvosi levelet közöl. Miután a levelező a szerencsétlen apáca történetéről és kinézéséről az ismeretes részleteket közli, folytatja: „Ubrik lelki zavara a téboly azon képét tárja elénk, mely a kedély hosszas zavartsága által szokott bekövetkezni. De miféle harcokat kellett a szerencsétlennek kiállani, mily hajmeresztő képzelmekek, és érzékesalódásoknak kellett alá vetve lennie, míg lelke-

re a sötét éj bekövetkezett, s a legalsóbb állati élettengésre szoritkozott. Különös módon eszmekörét most épenséggel a némi dolgokról való képzelmekek foglalják el, slélektani talány marad, hogy épen ez érzék, e nőnél a legsajátságosabb viszonyok között oly élénk maradt. De nemcsak lélektani tekintetben érdekes és tanuságos ezen eset, hanem a szüzességi viszonyokra is, melyeknek a zárdában uralkodniok kell, különös világot vet. Ez apáca nevezetesen esztelen beszédeiben oly közönséges trágár kifejezéseket használ, a minőket a legelvetemedettebb kéjhölgyektől is ritkán hallunk. A szerencsétlennő most 52 éves. A zárdába 16 éves korába lépett, s 26 éves korában egy töle eredő eredeti, szabatosan fogalmazott levél szerint hivatásával tökéletesen megelégedett, igen jó erkölcsű apáca volt, s csak 30 éves korában küllönítettet el, mint tébolyban szenvedő a többi nővérektől. Most az a kérdés, vajon a 16 éves apáca az erotomaniát (szerlemdühöt) magával hozta e a zárdába, s hogy a trágár kifejezések valami korábbi bünös szerelem emlékei folytán támadtak-e? Miért talált a féktelen szerlemdühben szenvedő nő a vestaszüzek zárdájában oly szíves befogadtatást? Vagy az is lehetséges hogy a szerencsétlen a szüzességi szigoru fogadalmat legelőször épen a zárdá falai közt szegte meg, s az áhitatnak szentelt helyeket a szenvedélyes kéjvágy kielégítése helyéül alacsonyította? Ez esetben a kéjvágyának a kicsapongás igen magas fokáig kellett fokozódnia, ha daczára a magas kornak, s a közbejött számalomra méltó viszonyoknak és nélkülözéseknek, azok még mindig oly élénk benyomást hagytak vissza. A törvényszéki vizsgálat a kétségeket némileg felvilágosíthatja, valamint azt is, hogy a szerencsétlen orvosi ápolásba részesült-e? Ez utóbbi már csak azért sem hihető, mert az orvosi rend felvilágosodottságáról nem lehet feltenni, hogy annak valamely tagja az ily elvetemült eljárást elnézni tudta volna.

Legújabb

— Az olasz parlamenti idény bezárattott.
— A sultán és az egyiptomi alkirály közti egyetértés helyre állott.

Közgazdaszat.

— Debreczen, aug. 21. Piacunkra több szekér élet hozatott, középszerű kelendőség mellett, az árak köblönkint: buza 7 ft 50—8 ft, kétészeres 6 ft 40 kr, rozs 5—5 20 kr, árpa 4 ft, zab 3 ft 2s—30 kr, tengeri 5 ft 60—80 kr, kenyér sok volt, vidékiek leginkább a kunságról, zöldség és dinnye folyvást sok s mérsékelt áron kelt.

Bécsi tőzsde aug. 21. cs. arany 5 93. ezüst 121.10

156-ik árjegyzék

az „István“ gőzmalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett o. ében, Főtelezetség nélkül).

	ft.	kr.
A. Asztali dara nagy szemű	—	15 80
B. Ugyanaz apró szemű	—	15 80
C. Dara középszerű	—	12 60
O. Királyliszt	—	15 40
1. Lángliszt	—	12 60
2. Montliszt	—	12 —
3. Zsemlyeliszt különös	—	11 40
4. Ugyanaz	—	10 60
5. Fehér kenyérliszt I. rendű	—	9 20
6. Ugyanaz II. rendű	—	8 —
7. Barna kenyérliszt I. rendű	—	7 40
8. Barna kenyérliszt II. rendű	—	6 40
Kétszeres liszt	—	—
Rozsliszt I. rendű	—	7 40
Rozsliszt II. rendű	—	5 40
000. Árpakása	—	18 —
00. Árpakása	—	16 —
0. Árpakása	—	14 —
1. Árpakása	—	11 —
2. Árpakása	—	10 —
3. Árpakása	—	9 —
Lábliszt	—	5 20
Körpa	—	2 20
Árpatiszt	—	4 —

Minden zsákért 1 frt lefizetendő. — E betétet azonban a vevő visszakapja: ha a zsákot, az elviteltől számított legfeljebb 5 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszaszállítja.

Utánvétel mellett visszaküldött zsákok nem fogadtatnak el.

Simaőrítés mázsánként — — — 60 kr.
Darálás — — — — — 70 kr.
Debreczen, aug. 21. 1869.

A HAZA

magy.életbiztosítobank

debreczeni

vezérügynöksége

főpiacz Dragota-ház.

Tisztelttel tudatja a n. é. közönséggel, hogy biztosításokat élet és halál, s túlélési esetre, járadék biztosításokat a legjuttányosabb feltételek mellett elvállal.

Felhívjuk egyszersmind a közügyelmezt a közelismerésben részesülő ügynevezett

„Temetkezési egyesületre,“

melynek már e vezérügynökségnél több mint 800 tagja van, melybe igen csekély díj befizetése mellett belépve, mindenki tisztességes eltakarításáról bőkezűen gondoskodik.

Bővebb felvilágosítással szolgál „A debreczeni vezérügynökség.

61. 2-5

Kiss József, m. k. titkár.

Ugyanezen bank vezérügynöksége tudatja mindazokkal, kik az életbiztosítási terepen, mint felügyelők, ügynökök és helybeli kijárók ohajtnak működni, jelentkezzenek a fentirt vezérügynökségnél.

A hol is előnyös feltételek mellett alkalmazást nyerhetnek.

Sötér Miklós

előbb

Dragota I.

ajánlja a főpiaczon a Dragota-házban levő ujonnan a legdiszesebben berendezett

fűszer-festék-és anyagkereskedését,

hol is minden e szakba vágó cikkek a legkülönbb minőségben úgy nagyban, mint kicsinyben (en gros et detail) a lehető legjuttányosb árak mellett kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Főtörekvésem oda leend irányozva, hogy a n. é. közönség partolását az áruk jósága, juttányossága és pontos kiszolgáltatás által kiérdemljem.

50. 5-5

Kész szolgálja **Sötér Miklós**.

Árverési hirdetés.

H.-Szoboszló város törvény-széke mint gyámhatóság részéről közhírré tételik, miszerint néhai Kádár Terézia, Kovács Károlyné hagyatékát képező összes javak, jelesül: több ágybéli és házi butorok, egy 400 frira becsült kitűnő zongora, s több fűszerkereskedési cikkek, közárverésen készpénzfizetés mellett a helyszínen a többet ígértöknek, f. é. szept. 13-án, szükség eseteben szept. 27-én, elfogadani. Melyre a venni akarók ezennel meghívotnak.

Kelt H.-Szoboszlón, 1869. ug. 14. tv. gyámhatósági tanácsülésből.

Tóth Lajos, végrehajtó bíró.

Szerkeszti a kiadja: **Oláh Károly**.

Legujabb találmány, dohányzóknak!

Belföldi készítmény.

Havanna-dohány

illatos levelek.

A legfinomabb havanna-illattal vegyített eme levelek, a szivar-ládába téve, a bennök levő dohány vagy szivaroknak, még ha silányabb minőségűek is, már két nap múlva oly kellemes, havanna-szerű illatot kölcsönöznek, hogy azok még az ismerőt is csalódásba ejtik, s azt fogja hinni, miszerint valódi havannát szí. Egy lap elég 25 darabb szivart 2 nap alatt illatosná tenni, s e műtétel egy és ugyan azon lappal tizszer ismételtető. Ezen lapok, ha nem használva, papírba gyöngölve eltételek tulajdonságaikból mitsem vesztenek. — **Ennélfogva nincs jobb szer, hogy kevés pénzzel jól és finoman dohányozhassunk.**

Főraktár Németország- és Ausztriára nézve **C. HAUSER, Wien**, Mariahilferstrasse Nr. 116.

Vidéki szállítások a pénz beküldése vagy postai utánavét mellett is teljesítetnek.

Árak: Egy csomag (6 darab), csomagolással együtt 1 frt. 60 kr. — **Kevesebb mint egy csomag nem adatik. Ismét eladók** jelentékeny engedményben részesülnek. — **Raktárak Ausztria és Németország minden városaiban felállítatnak.**

Jelentés! Minthogy e tárgy különösen Németországban már nagy mértékben utánoztatik, ez okból a t. ez. vevők saját érdekükben figyelmeztetnek, miszerint ovakodjanak ama hamisítványok megvételeitől, mint a melyek a valódi havanna illatos levelekhez még csak nem is hasonlíthatók.

44. 6-12

Nincs jobb szer, hogy kevés pénzzel jól és olcsón dohányozhassunk!

Antalfy Lajos

órák Debreczenben.

(Boltja a városháza piaci részén levő „Törökhöz“ ezimzett dohány-, szivar- s bolyeg-eladási helyiségével egybekötötésben.)

Van szerencsém a t. ez. közönség figyelmébe ajánlani a legdusabban felszerelt **óraktáramat**, a lehető legolesőbbra **leszállított áron, egy évi irásbeli jótállás mellett.**

Ezüst hengeróra 4 rubinköre járó patent üveggel	8-10	Finom angol mintára	15-18
Finomabb ar. szegélyvel ugró	11-12	Kettős fedéllel	15-18
Egész aranyozott compassal	12-15	Kettős fedéllel angol mintára	19-24
Angol mintára lapos kristályüveggel	15-14	Remontoir	25-56
Gazdasági óra (remontoir)	15-16	Horgonyórák, melyeket felhuzni soha sem kell	40-45
Ezüst horgonyórák 15 rubin kőre, patent üveggel, ugrós	14-16	8 napos pendul-óra	19-25

Ezen példán felhozott órák olesóságához képesti juttányos árak mellett ajánlom arany urí és női óráimat, francia 8-14 napig járó és ütő; márvány, a la bástrom, bronz s vas öntvényto ku üvegboríték alatt levő asztali és függő aranykeretes óráimat, inga (pendul) órákban a legkisebbtől a legnagyobbig, tökéletesen kielégítő nagy választékban.

Schwarzwalddi falóráim hihetetlen olesó árért, kezdve 1 frt 50 kron szintén egy évi jótállás mellett.

Órákat eserebe elfogadok valódi értékükben, s mivel nálam határozott ár van, s ára minden jószágon rajta van, a esere a t. ez. közönség részéről igen könnyű és biztos.

Vidékéről megrendelések a level átvételétől számítva 5 nap múlva küldetnek szét, mivel elvem, esakts egész tökéletes kipróbált állapotban levő órákat adni ki üzletemből.

Kijavítások elvállaltatnak s értök a legmegelégedettebb árt kérek.

Hirdetmény.

Egy, a törvénykezés terén kellő jártassággal bíró

ügyvéd jelölt,

ki végrehajtások fogantositá-

sával és legalább csekélyebb fontosságú tárgyalások elvégzésével teljesen megbízható, alkalmazást uyerhet Ábrahám László helybeli ügyvéd irodájában péterfiautca 812. sz. a.

Debreczen. 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.